

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Львівська політехніка»**

**Навчально-науковий інститут права, психології
та інноваційної освіти**

**Кафедра теорії та філософії права,
конституційного та міжнародного права**

**НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ:
ПРАВА ЛЮДИНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА**

**Збірник матеріалів Першої міжнародної
науково-практичної конференції**

Національний університет «Львівська політехніка»

21 травня 2021 р.

Львів – 2021

УДК 342.7+[351.86:342](477)(063)

Н 44

*Рекомендувала до друку Вчена рада
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 15/21 від 16 червня 2021 р.)*

*Рекомендувала до друку кафедра теорії та філософії права,
конституційного та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 18 від 27 травня 2021 р.)*

Н 44 Незалежність України: права людини та національна безпека: збірник матеріалів Першої міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21 травня 2021 р.) / Національний університет «Львівська політехніка»; упоряд. Л. В. Ярмол. Львів: Галицька видавнича спілка, 2021. 340 с. ISBN 978-617-7809-88-2

У збірнику опубліковано матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції на тему «Незалежність України: права людини та національна безпека», яка відбулася 21 травня 2021 року в Навчально-науковому інституті права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка». Конференцію організувала кафедра теорії та філософії права, конституційного та міжнародного права.

У своїх виступах учасники – зарубіжні та вітчизняні дослідники – розкрили різні аспекти теорії та історії держави і права, конституційного та інших галузей права у вимірі українського державотворення, гарантування прав людини та національної безпеки. Такий підхід до вивчення зазначеної проблематики актуалізовано у зв'язку з 30-ю річницею незалежності України, а також з необхідністю ідеологічного протистояння російській пропаганді, яка заперечує здатність Українського народу до суверенітету.

Призначається для науковців, викладачів, студентів та аспірантів юридичних й інших гуманітарних навчальних закладів, юристів-практиків, громадських діячів та всіх, хто не байдужий до проблематики конференції.

Матеріали подано в авторській редакції

УДК 342.7+[351.86:342](477)(063)

ISBN 978-617-7809-88-2

© Ярмол Л. В., упоряд., 2021
© Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021

ЗМІСТ

Ортинський Володимир ВСТУПНЕ СЛОВО	11
--	----

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

1. Melkevik Bjarne / Мелкевік Б'ярн De «droit de l'Homme» à l'Homme / Від «прав людини» до людини»	13
2. Žalimas Dainius / Жалімас Дайнюс The Consolidation of Western Geopolitical Orientation in the Constitution / Закріплення західної геополітичної орієнтації в Конституції ...	27
3. Оніщенко Наталія «Безпековий» рівень життєдіяльності людини: контекст сьогодення.....	42
4. Бедь Віктор Юридична колізія щодо реалізації конституційних політичних прав громадян на участь в управлінні державними й громадськими справами в Україні (в частині виборчого права та прав і свободи участі в діяльності політичних партій).....	45
5. Маловацький Олексій Сучасні філософсько-правові теорії відповідальності держави.....	54
6. Харитонова Олена Європейські цінності та Україна.....	56
7. Пашук Тарас Зловживання процесуальними правами у практиці Європейського суду з прав людини.....	60
8. Jakuszewicz Adam Some reflections on the protection of freedom of religion in Ukraine	63
9. Рябошапко Леонід Духовність, незалежність, інформаційна безпека: Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі і Патріарх Йосиф Сліпий.....	68
10. Ковальчук Віталій Легітимація державної влади та громадянська правосвідомість	71
11. Яромл Лілія Економічна безпека – невід'ємна складова національної безпеки України ...	79

Секція

«ЦІННОСТІ ТА ІНСТИТУТИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ»

12. Кельман Михайло Цінності як детермінанти суспільних трансформацій	83
---	----

13. Сливка Степан	
Коли, нарешті, зрозуміють, що канонічне право – це не церковне право?.....	85
14. Бостан Сергій	
Стійкість держави у системі цінностей сучасної української держави	89
15. Сердюк Наталія	
Національна культура як ціннісний вектор розвитку України	92
16. Михайліна Тетяна	
Ейджизм у трудових відносинах: трансформація проявів та шляхи протидії.....	94
17. Романова Альона	
Психологічно-правова допомога у кризові етапи розвитку суспільства.....	96
18. Лапка Оксана, Пендюра Максим	
Верховенство права як основоположний принцип українського конституціоналізму	98
19. Бедрій Мар'ян	
Правовий звичай як джерело сімейного права України	102
20. Огірко Олег	
Формування духовно-моральних цінностей студентської молоді як запорука міцної держави	105
21. Чорнобай Олена	
Вплив правової традиції на становлення вітчизняної юридичної аргументації	109
22. Колич Ольга	
Правосвідомість особи і соціально-політичний розвиток	113
23. Токарська Антоніна, Юр Діана	
Проблеми інтерпретації виступу юриста	116
24. Токарська Антоніна, Івасечко Неля	
Проблеми ввічливості у дискурсі правника: критичний аналіз.....	119
25. Токарська Антоніна, Степанюк Наталія	
Аналіз логічних суперечностей у протоколі допиту	122
26. Колич Ольга, Кіра Соломія	
Верховенство права: підстави для переходу до терміна «правовладдя».....	125
27. Андрусяк Ірина, Кухта Марта	
Боротьба жінок за виборче право	128
28. Андрусяк Ірина, Головенко Діана	
Проблемні аспекти гендерної рівності в українській політиці та шляхи їх вирішення	131

29. Воловець Світлана	
Європейські цінності в українському суспільстві як вектор розвитку держави.....	134
30. Миронюк Юлія	
Українське суспільство та європейські цінності.....	136
31. Ковальчук Олеся	
Національні цінності українського суспільства як вектор розвитку держави.....	138

Секція

«УКРАЇНА ЯК СУВЕРЕННА ТА НЕЗАЛЕЖНА ДЕРЖАВА»

32. Mojski Wojciech	
Ochrona praw człowieka i bezpieczeństwa narodowego w Polsce. Założenia konstytucyjne i podstawowe problemy współczesnej praktyki ustrojowej.....	141
33. Луцький Роман	
Методологічні засади розуміння української держави як соціально-спрямованої організації політичної влади на сучасному етапі вітчизняного державотворення	143
34. Софінська Ірина	
Вакцинація у контексті гарантування прав людини.....	146
35. Богів Ярина	
Інституційні форми реалізації громадянським суспільством народного суверенітету	149
36. Zabokrytskyy Ihor	
International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian CCI (the ICAC) as a Venue for Disputes Resolution.....	151
37. Дуфенюк Оксана	
Інституційний баланс як умова дотримання прав людини у системі кримінальної юстиції	154
38. Сковронський Дмитро	
Гендерна ідеологія держави і соціалізація особистості	158
39. Пивовар Майя	
До питання про правові цінності в Україні як сучасної держави	160
40. Посторонко Інна	
Питання статусної безпеки людини в муніципальному просторі – просторі місцевого самоврядування в Україні	163
41. Баран Анастасія, Ганик В'ячеслав	
Стабільність законодавства: досвід країн загального та континентального права	167

42. Шульган Ірина, Гавронська Іванна	
Державне будівництво в незалежній Україні на початковому етапі: особливості, здобутки, прорахунки.....	170
43. Михалець Ірина	
Фактори розвитку та становлення держави.....	172
44. Антонов Микита	
Генезис повноважень Конституційного Суду України	174
45. Слобода Наталія	
Основні проблеми реалізації прав людини в Україні	176
46. Василькевич Ельвіра	
Становлення і розвиток гендерної рівності в Україні у період з 1991 року	179
47. Шурак Володимир	
Політичні цінності українського суспільства як вектор розвитку сучасної української держави	182
48. Чабан Ярина	
Свобода як цінність розвитку української держави.....	185
49. Химинець Марина	
Рівність в українському суспільстві як вектор розвитку держави	187
50. Бурбило Галина	
Місце Конституційного Суду України у механізмі захисту прав людини	190
51. Гарбарук Остап	
Конституційні засади державотворення в Україні	193
52. Генералова Анастасія	
Основи конституційного ладу України.....	195
53. Головенко Діана	
Особливості тлумачення Конституції України Конституційним Судом України	197
54. Ленишин Марта	
Інститут окремої думки судді Конституційного Суду України у захисті і реалізації прав і свобод людини і громадянина.....	200
55. Нюл Евелін	
Рішення Європейського суду з прав людини як джерело діяльності Конституційного Суду України	202
56. Рудницька Юлія	
Конституційний Суд України в системі стримувань і противаг	205

Секція
«ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ»

- 57. Баймуратов Михайло**
Муніципальні права як основа системи локальної безпеки людини
на локальному рівні соціуму..... 208
- 58. Крижановський Анатолій**
Об’єктивне і суб’єктивне право та правовий порядок:
грані співвідношення та синергія..... 212
- 59. Харитонов Євген**
Права людини і рекодифікація ЦК України: необхідність зміни акцентів . 215
- 60. Бурдін Володимир**
Окремі питання захисту прав дітей від злочинних статевих посягань 218
- 61. Жаровська Ірина**
Правове регулювання таємниці генетичної інформації 220
- 62. Sawczyn Marian**
Prawo i moda – wybrane aspekty regulacji 223
- 63. Самбор Микола**
Права людини в Україні: проблеми розуміння та здійснення 225
- 64. Грень Наталія**
Судова практика іноземних держав у сфері дискримінації за віком 228
- 65. Крижановський Анатолій**
Конституційно-правовий захист прав і свобод людини та громадянина 230
- 66. Попадинець Галина**
Зміст конституційного права людини і громадянина на судовий захист 233
- 67. Бурдіна Тетяна**
Міжнародні стандарти застосування заходів дисциплінарного впливу
до неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі 236
- 68. Ortynska Natalia, Gursky Taras**
Fourth generation human rights: to the formulation of the problem..... 239
- 69. Сірант Мирослава, Сірант Анастасія**
Актуальні проблеми міжнародного співробітництва
у сфері захисту прав громадян 241
- 70. Ярмол Лілія, Богуцький Роман**
Вплив християнства на правову систему України..... 243
- 71. Ярмол Лілія, Однороз Юлія**
Правові аспекти гендерної рівності в Україні..... 245

72. Ярмол Лілія, Юзва Христина	
Право на дистанційну освіту та проблеми юридичного забезпечення його реалізації в Україні	248
73. Шульган Ірина, Цігуш Ганна	
Політичні права за Конституцією України: основні проблеми забезпечення	251
74. Маргацька Оксана	
Роль держави у регулюванні релігійних відносин	254
75. Бойко Ірина	
Право на справедливий суд в Україні: сучасні виклики.....	256
76. Щербай Іванна	
Класифікація прав людини	259
77. Kolesnik Mykhailo	
COVAX as a means of ensuring the right of a citizen of Ukraine for health care	261
78. Цьорох Софія	
Юридичне забезпечення права на освіту в Іспанії	264
79. Сологуб Марта	
Реалізація Конституційним Судом України функції захисту прав і свобод людини і громадянина	267
80. Козлов Владислав	
Вплив COVID-19 на обмеження прав людини в Україні	269

Секція

«НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

81. Токарська Антоніна	
Гібридне нищення незалежності України: інформаційний аспект	273
82. Зозуля Євген	
Окремі питання законодавчого забезпечення національної безпеки України в частині захисту прав і свобод населення тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.....	275
83. Богуцький Павло	
Право національної безпеки як ціннісно-нормативна основа правового забезпечення національної безпеки України	278
84. Сушинський Олександр	
Національна безпека: інституційні засади в аспекті відповідальної республіки	281

85. Ластовський Валерій	
Національна безпека, церковна політика та права людини: співвідношення пріоритетів в українській реальності	288
86. Мельник Ярослав	
Соціальна безпека як особливий режим соціального права у категорії «абсолютного» та «відносного»	291
87. Ляковська Світлана, Радовецька Людмила	
Безпека людини як основний елемент концептуалізації національної безпеки України	293
88. Мельниченко Богдана	
Теоретико-правові засади публічного управління у сфері національної безпеки	295
89. Чудик-Білоусова Надія	
Поводження з побутовими відходами як складова забезпечення національної безпеки на місцевому рівні	298
90. Тихомиров Олександр	
Національна безпека в контексті реалізації новітніх прав людини	301
91. Шай Роман	
Трансформація культурних прав людини в умовах глобалізаційних процесів	304
92. Товпига Ліна	
Правові засади організації діяльності поліції як служби внутрішнього сектору національної безпеки України	306
93. Цебенко Соломія	
Стандарти Ради Європи щодо інформаційної безпеки: окремі аспекти	308
94. Марковський Володимир, Матішин Роман	
Підходи науковців та практиків у дослідженні кібербезпеки держави	311
95. Андрусак Ірина	
Правові аспекти регулювання інформаційної безпеки	316
96. Баскакова Оксана	
Правові засади співпраці України з Європейським Союзом в контексті протидії зовнішнім збройним загрозам національній безпеці України	319
97. Цебенко Соломія, Данчук Галина	
Право дитини на безпеку в Інтернеті, особливості його реалізації в Україні, порушення та небезпеки	322
98. Шульган Ірина, Пухир Аліна	
Національна безпека України	324

99. Кузьмук Юлія	
Свобода пересування у практиці Європейського суду з прав людини: окремі аспекти	326
100. Бортник Оляна	
Проблема забезпечення прав військовополонених в умовах російсько-українського конфлікту	329
101. Кравчук Дарина Генрієт	
Сучасні перспективи забезпечення національної інформаційної безпеки України на міжнародній арені	331
102. Візник Діана	
Особливості забезпечення прав та свобод біженців в Україні	334
103. Кратко Тетяна	
Порушення прав людини в умовах збройного конфлікту в Україні	337

REFERENCES

1. The Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (SCC). URL: <https://sccinstitute.com/about-the-scc/>
2. Vienna International Arbitral Centre. URL: <https://www.viac.eu/en/arbitration>
3. International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian CCI (the ICAC). URL: <https://icac.org.ua/en/pro-icac/>
4. Statistics and Practice. The ICAC. URL: <https://icac.org.ua/en/statystyka-ta-praktyka/statystyka/>

Оксана ДУФЕНЮК

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 ІПФІНП Львівського державного університету внутрішніх справ

ІНСТИТУЦІЙНИЙ БАЛАНС ЯК УМОВА ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Для реалізації прав людини, закріплених у Конституції України та кримінальному процесуальному законодавстві, має функціонувати не тільки правовий, але й інституційний механізм, який дозволяє це право реалізувати, а у випадку порушень захистити/відновити. Іншими словами, якими б якісними не були норми права, якщо не буде якісного інституційного забезпечення, то вони залишаться абстрактними конструкціями, правовим «фантомом», що має мало спільного з практикою кримінального провадження.

Для прикладу, право на справедливий суд потребує створення самого суду як державної інституції, забезпечення її функціонування, налагодження внутрішньої та міжвідомчої взаємодії, укомплектування високопрофесійними фахівцями, визначення норм навантаження, забезпечення безсторонності та незалежності суддів і т.д. Якщо звужити фокус уваги до компонентів права на справедливий суд, то можна визначити більш конкретизовано інституційні механізми його забезпечення. До прикладу, незалежність суду обумовлюється: 1) незалежністю судової влади від органів законодавчої та виконавчої влади; 2) способом призначення на посади суддів; 3) строком виконання ними своїх обов'язків; 4) гарантіями від незаконного звільнення судді з посади; 5) неприпустимістю зміни судових рішень позасудовими способами; 6) наявністю захисту від неправомірного зовнішнього впливу і т. д. [1, с. 5].

Отже, інституційний механізм ґрунтується не тільки на наявності правових приписів, але й на наявності комплексу інших умов (організаційно-технічних, комунікаційних, фінансових, кадрових), що в сукупності дозволяють утворити середовище, в якому стає можливою реалізація прав. Без наявності якісної та дієвої інституційної системи, балансу повноважень та ефективної взаємодії між органами досудового розслідування, прокуратурою, судами та іншими інституціями (органами пробації, експертними установами, центрами безоплатної вторинної правової допомоги і т. д.), неможливо досягнути мети гарантування верховенства права, законності, справедливості кримінального процесу.

Апелюючи до методології відомого інституціоналіста Д. Норта [2, с. 17], можна сформулювати наступні дефініції: *інститути* – це «правила гри» (створені обмежувальні рамки, які організують взаємовідносини між людьми), *інституції* – це «гравці», а *інституційний механізм* – це розбудована мережа державних інституцій та формальні і неформальні практики їх функціонування та взаємодії. Для ефективної реалізації прав людини у системі кримінальної юстиції вкрай важливою є узгодженість між повноваженнями інституцій, які застосовують заходи кримінальної репресії, та інституціями, які здійснюють нагляд та контроль за цією діяльністю. Це *вертикальна вісь інституційного балансу*. У цій системі орган досудового розслідування не може на власний розсуд обмежувати гарантовані Конституцією права людини, а у випадку такої необхідності, обумовленої потребою розслідування кримінального правопорушення, може тільки ініціювати окремі слідчі (розшукові) дії, заходи забезпечення, негласні слідчі (розшукові) дії, інші визначені законом процесуальні дії перед прокурором, слідчим суддею. Порушення балансу у цій системі приводить до двох варіантів проблемних ситуацій. *Надмірний інституційний контроль* звужує незалежність слідчого, детектива перешкоджає швидкому та оперативному реагуванню на інформацію про кримінальне правопорушення, ускладнює реалізацію завдань кримінального провадження, а інколи взагалі робить неможливим його проведення. Натомість надто *слабкий, формальний контроль* призводить до формального погодження клопотань, «конвеєрного» прийняття процесуальних рішень. Недоліки такого прийняття рішень можна проілюструвати, згадавши відомі «поправки Лозового». Практика досудового розслідування необґрунтовано значно ускладнилася через потребу слідчим звертатися кожного разу за дозволом залучити експертів. Посилення судового контролю у цій сфері мало більше негативного, аніж позитивного ефекту. Оцінивши передумови, дієвість та ефективність передання на розсуд слідчого судді питання призначення експертиз, свого часу О. Калужна слушно резюмувала: *«Такий крок майже ніяк не впливатиме на захист конституційних прав учасників процесу, на запобігання затягуванню строків досудового розслідування, натомість невиправдано розширюватиме межі судового втручання в діяльність органів досудового розслідування та паралізуватиме її»* [3, с. 220]. Невдовзі сказане підтвердила судово-слідча практика.

Горизонтальний вимір інституційного балансу передбачає узгоджену діяльність та взаємодію між різними інституціями, які мають «плаваючий» предмет відання (наприклад, між різними органами досудового розслідування), між інституціями, не пов'язаними відносинами підпорядкування (наприклад, органами досудового розслідування та експертними установами тощо). Прикладами порушення балансу у цій системі є суперечності щодо визначення предметної чи персональної підслідності, затягування процесу передачі кримінальних проваджень властивому суб'єкту на первинному етапі співпраці новоствореного НАБУ та прокуратури [4, с. 177–178]; відсутність повноважень в органів досудового розслідування ініціювати проведення позапланових ревізій та перевірок [5; 6]; відсутність в інституцій процесуальної правоздатності чи дієздатності, або фізична відсутність інституцій, уповноважених на певну діяльність, що мало місце у листопаді 2017 р., коли було припинено повноваження слідчих органів прокуратури, але не сформовано відповідні підрозділи у ДБР. Як наслідок, надалі продовжилась практика розслідувань органами прокуратури кримінальних проваджень, підслідних

ДБР, що стало приводом для дискусій, адже отримання доказів у спосіб, який суперечить нормам законодавства, приводить до визнання таких доказів недопустимими в суді [7, с. 39; 8, с. 271–272].

Звісно, справедливо буде зазначити, що вагома частина проблем в інституційному балансі є наслідком хиб у чинному законодавстві. Однак не все так однозначно. Не менш вагомими чинниками, які можуть породжувати дисбаланс в інституційному механізмі є, *по-перше*, затягування та надмірна політизація процесу створення та діяльності інституцій. До прикладу, про надмірну політизацію прокуратури писали Л. Грицаєнко, Є. Невмержицький [9, с. 366], Є. Вандін [10, с. 178], а О. Ільченко та В. Проценко переконані, що функціонування ДБР затягувалося штучно [11, с. 45].

По-друге, причиною порушення інституційної рівноваги може бути внутрішня надмірно ускладнена структура органів, що сприяє бюрократизації кримінального провадження та знижує ефективність прийняття рішень. Прикладом може слугувати невітлена у практику ідея підпорядкованості кожного підрозділу детективів НАБУ конкретному підрозділу САП [12, с. 26]. Ще більш репрезентативним прикладом є назва посади детектива НАБУ: «детектив Національного бюро другого відділу детективів другого підрозділу детективів головного підрозділу детективів». На думку фахівців, такий підхід до внутрішньої побудови інституції створює зайві перешкоди для розслідування внаслідок необхідності погодження детективами своїх рішень у низки (інколи до п'яти) керівників [12, с. 35].

По-третє, ще одним чинником є неформальні практики, які утворюються на рівні внутрішньої та міжвідомчої взаємодії. Безумовно, такі практики не завжди мають негативний характер і можуть полягати у неформальному погодженні в інституційному трикутнику «орган досудового розслідування – прокурор – слідчий суддя» певних механізмів реалізації повноважень в рамках кримінальних проваджень. Однак ті неформальні практики, які такі є негативними (корупційні практики, упередженість, боротьба за «зони впливу» тощо), руйнують інституційний баланс, що має наслідком неможливість реалізації повною мірою завдань кримінального провадження, порушення прав людини, що стала учасником кримінально-процесуальних відносин.

Підсумуємо сказане. Національна правова система є показником сталого економічного, політичного, соціального, морального, правового розвитку кожної держави, а, головне – досягнутого рівня захисту прав, свобод та законних інтересів Людини [13, с. 8]. В Україні проведення реформ часто нагадує процес, коли за влучним висловом одного з зарубіжних правників «Громаді бракувало архітектора із загальним баченням будівлі, яка була побудована за допомогою послідовних прибудов» [14, с. 387]. Тож зовсім не дивує ситуація, коли порушення інституційного балансу чи то під впливом недолугого законодавства, чи то з причин зловживань окремих осіб, чи інших причин, у підсумку знижує довіру до державних інституцій, сприяє поширенню переконань про їх неефективність, підвищує у суспільстві градус напруги та незадоволеності правоохоронною та судовою системою, провокує чергову «кризу справедливості». Втім без проведення якісних інституційних реформ зменшити прірву між очікуваннями суспільства та реальною практикою, гарантувати дотримання прав людини у сфері кримінальної юстиції неможливо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Погорецький М., Гриценко С. Право на справедливий суд. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. Вип. 91. С. 4–8.
2. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / пер. с англ. А. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б. Мильнера. Москва: Фонд экономической книги Начала, 1997. 180 с.
3. Калужна О. Чи не (за) багато політики, (за) мало права у підходах до передання на вирішення слідчого судді питання про залучення експерта на стадії досудового розслідування? (за законом № 2147-VIII від 3 жовтня 2017 року). *Право і суспільство*. 2018. № 2 (2). С. 211–222.
4. Городецька М. До питання помилковості визначення предмету відання на досудовому розслідуванні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 3 (31). С. 177–181.
5. Цивінський О.І., Дуфенюк О. М. Проблемні питання судово-економічної експертизи у кримінальному провадженні. *Підприємство, господарство і право*. 2021. № 2. С. 291–295.
6. Цивінський О. І., Дуфенюк О. М. Оптимізація проведення позапланових ревізій, перевірок та призначення економічних експертиз у кримінальному провадженні. *Підприємство, господарство і право*. 2021. № 3. С. 276–283.
7. Погорецький М. А., Старенький М. С. Повноваження слідчих органів Державного бюро розслідувань: проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 1. С. 48–32.
8. Торбас О. Особливості визначення підслідності ДБР у кримінальному провадженні. *Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 червня 2018 р.). Одеса: Юридична література, 2018. С. 269–272.
9. Грицаєнко Л. Р., Невмержицький Є. В. Реформування інституту прокуратури в Україні: два кроки вперед чи три назад? *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 364–367.
10. Вандін Є. В. Організаційно-правові засади діяльності спеціалізованої антикорупційної прокуратури України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2017. 207 с.
11. Ільченко О. В., Проценко В. А. Проблеми розслідувань кримінальних проваджень віднесених до підслідності державного бюро розслідувань. *Правові горизонти*. 2018. № 12 (25). С. 42–47.
12. Роль процесуального керівника – прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури на досудовій стадії процесу: звіт за результатами досліджень / кол. авт. Ю. Белоусов, В. Венгер, А. Орлеан, В. Яворська. Київ: Експертний центр з прав людини, Міжнародний фонд «Відродження», 2018. 141 с.
13. Шемшученко Ю. С., Оніщенко Н. М. До питання про формування і розвиток державно-правових інститутів незалежної України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 5–12.
14. Jacqué J.-P. The principle of institutional balance. *CML Rev.* 2004. 41. P. 383–391.

Наукове видання

**НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ:
ПРАВА ЛЮДИНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА**

Збірник матеріалів Першої міжнародної
науково-практичної конференції

Національний університет «Львівська політехніка»

21 травня 2021 р.

Національний університет «Львівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти
кафедра теорії та філософії права,
конституційного та міжнародного права
м. Львів, вул. Князя Романа, 1/3
(корпус № XIX, к. 311, 327)
контактний телефон: (032) 258-21-16
електронна пошта: tifr.dept@lpnu.ua; idp.dept@lpnu.ua

Підписано до друку 22.06.2021. Формат 70x100/16
Папір офсетний. Друк різнографія
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 27,6
Наклад 100 пр.

ТЗОВ «Галицька видавнича спілка»
вул. Туган-Барановського, 24, м. Львів, 79005
тел. (032)276-37-99
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 198

Віддруковано:
СПД ФОП Марусич М.М.
м. Львів, пл. Князя Я. Осмомисла, 5/11
тел./факс: (032)261-51-31
e-mail: interprint-m@ukr.net